

Výstup z dotazníkového šetření

CLLD a LEADER v době koronaviru

Důvod vzniku šetření

V průběhu března roku 2020 z důvodu zvýšeného šíření velmi nakažlivého koronaviru SARS-CoV-2, známým také pod označení Covid-19, začala vláda ČR vyhlášovat preventivní opatření proti šíření koronavirov. Na návrh ministra vnitra byl vyhlášen nouzový stav na celém území České republiky.

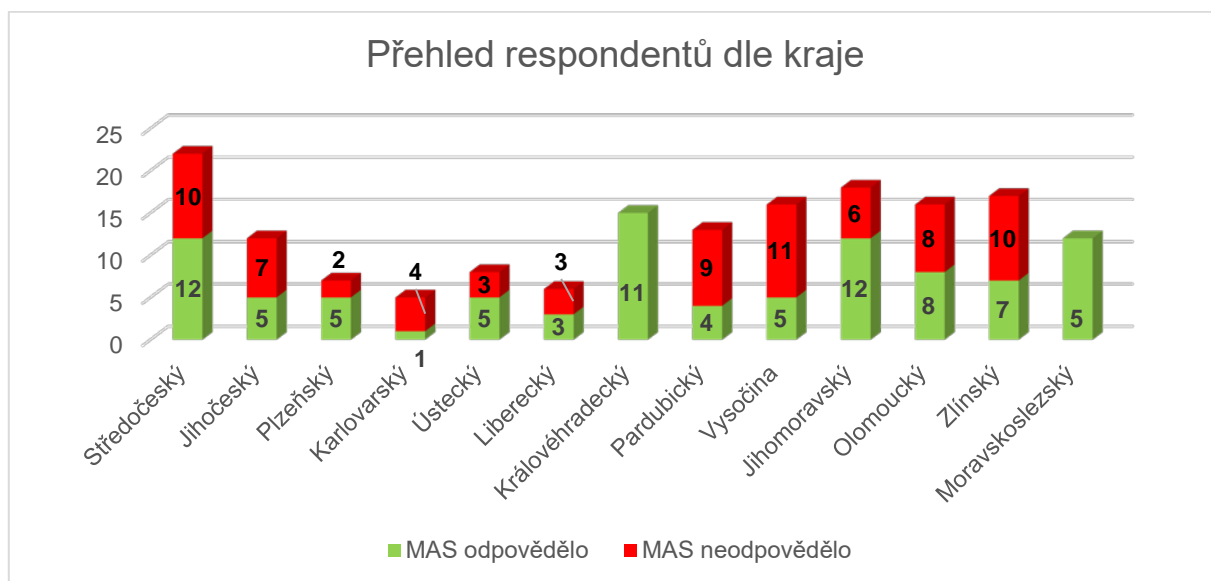
Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z.s. (NS MAS) na základě výzvy Celoevropské sítě MAS (ELARD) připravila dotazníkové šetření, které mělo monitorovat dopady pandemie i důsledky vydaných opatření na činnost místních akčních skupin, jejich zaměstnanců a na realizaci projektů příjemců. Cílem šetření je, mimo ověření dopadů pandemie a opatření, také zjištění návrhů, jak může svému území pomoci přímo místní akční skupina (MAS).

Průběh šetření

Část dotazů bylo přežato z celoevropské úrovně, některé dotazy byly doplněny Národní sítí MAS. Ze 167 oslovených členských MAS odpovědělo na dotazník 83 MAS, tedy polovina.

V příloze č. 1 je uveden výčet MAS, které reagovaly na tento průzkum. Následující graf znázorňuje přehled respondentů dotazníkového šetření dle kraje. V Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji byla návratnost dotazníku stoprocentní.

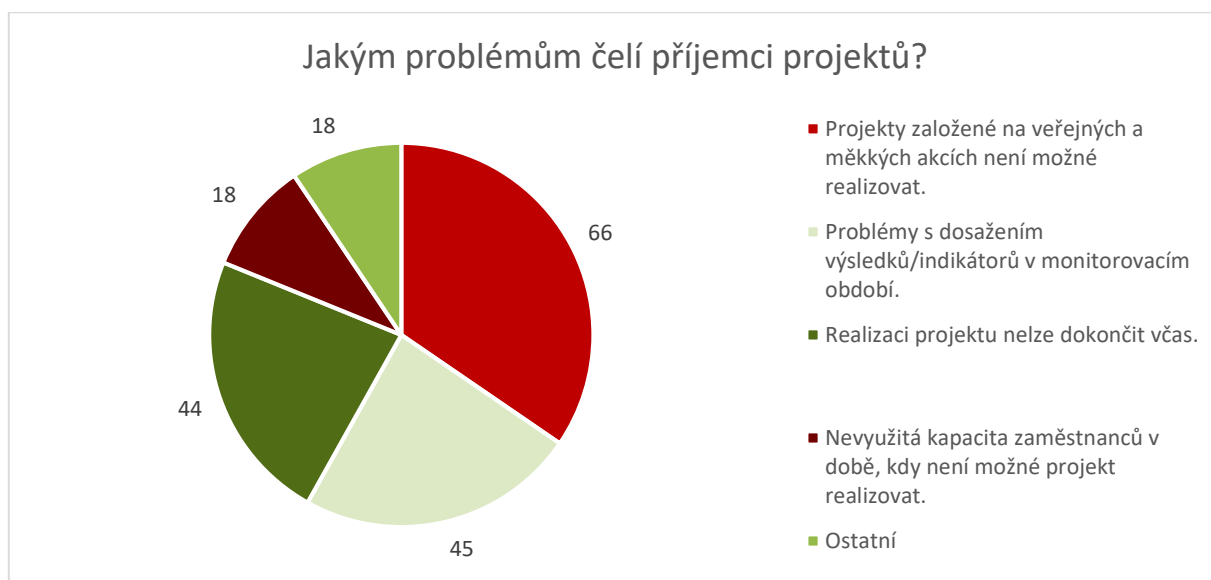

Výsledky dotazníkového šetření

1. Dopad pandemie na projekty v území

- problémy příjemců

Na dotaz „Jakým problémům čelí příjemci projektů?“ mohly MAS vybírat ze 4 předpřipravených odpovědí (viz graf níže), případně doplnit a uvést další problémy.

Nejčastěji MAS uváděly, že není možné realizovat projekty založené na veřejných a měkkých akcích. Tuto možnost uvedlo 66 MAS, tedy zhruba 79 % respondentů. Problémy mají hlavně šablony do škol, poté projekty místní akční plány vzdělávání (MAP II), které jsou založeny především na setkání pracovních skupin, pořádání seminářů a workshopů, v neposlední řadě také měkké projekty v Operačním programu Zaměstnanost (OP Z), kde se musí hradit mzdy zaměstnanců každý měsíc.

Problémy s dosažením výsledků/indikátorů v monitorovacím období má 45 MAS, tedy více než polovina respondentů.

Podobný počet MAS (44) uvádí nemožnost dokončit realizaci projektu včas. Mezi důvody, proč realizaci projektů nelze dokončit včas, MAS uvedly např. neschopnost dodavatelů dodržet termín realizace díla z důvodů nedostatku zaměstnanců, kteří jsou v povinné karanténě, či čerpají ošetřovné na dítě. Dochází také k prodloužení lhůt v rámci realizace výběrových řízení, z důvodu karantény nejsou firmy schopny zpracovat nabídky. Může dojít k tomu, že se do veřejné zakázky nikdo nepřihlásí a bude se muset vyhlašovat znova.

Pouze 18 MAS uvedlo, že mají nevyužité kapacity zaměstnanců v době, kdy není možné projekt realizovat.

Mezi další problémy, se kterými se příjemci projektů a MAS setkávají, je zdlouhavější komunikace s řídicími orgány (ŘO), resp. se SZIFem a s tím související problémy s vyhlašováním výzev a hodnocením projektů. Jiná MAS uvedla, že stát neposkytuje žadatelům jistoty, dostatek informací a záruk k tomu, jak tuto krizi zvládnout. Další komplikací je udržení pracovních míst po období udržitelnosti.

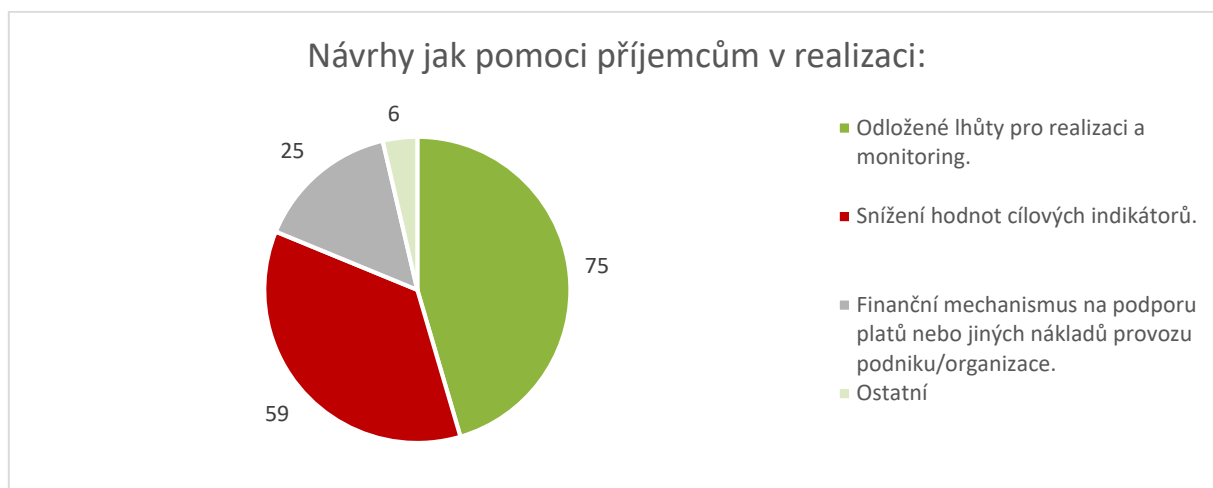
Snížení oběžného kapitálu příjemců z řad podnikatelů (zemědělských i nezemědělských) omezuje a snižuje možnost kofinancování dotací, a proto někteří žadatelé od realizace svých projektových záměrů upouští, aby si udrželi prostředky na osobní náklady a stabilizaci firmy, či prostředky na živobytí v případě fyzických osob. Je ohrožena realizace projektů, které vytvářejí další pracovní místa. Naopak žadatelé se snaží co nejvíce šetřit a uvažují spíše o propouštění zaměstnanců. Podobně smýšlejí obce, které potřebují přesunout finanční prostředky, které byly původně určeny na realizaci projektu, na operativní zajištění potřeb v obcích v důsledku pandemie (okamžitý nákup ochranných prostředků pro své organizace a občany, zastavují realizaci projektů, nebudou mít z čeho platit faktury). Z těchto příčin a z důvodu celkového očekávaného poklesu ekonomiky a také v souvislosti s vyšším očekávaným procentem kofinancování v následujícím programovém období se MAS obávají sníženého zájmu o dotace směřující do rozvoje venkova.

Jedna MAS jako problém uvedla, že většina zaměstnanců nemůže pracovat z důvodu čerpání ošetřovného.

- návrhy pomoci

V rámci dotazu k návrhům pomoci příjemcům v realizaci MAS vybíraly ze 3 předpřipravených odpovědí, ale také uváděly další návrhy pomoci (viz graf níže).

Nejvíce se MAS ztotožňovaly s pomocí ve formě odložení lhůty pro realizaci a monitoring – tuto možnost zvolilo 73 MAS, tedy téměř všechny zúčastněné MAS. Většina MAS (59 MAS) bylo pro možnost snížení hodnot cílových indikátorů. Zhruba třetina MAS potom byla pro možnost zajištění finančního mechanismu na podporu platů nebo jiných nákladů provozu podniku/organizace.

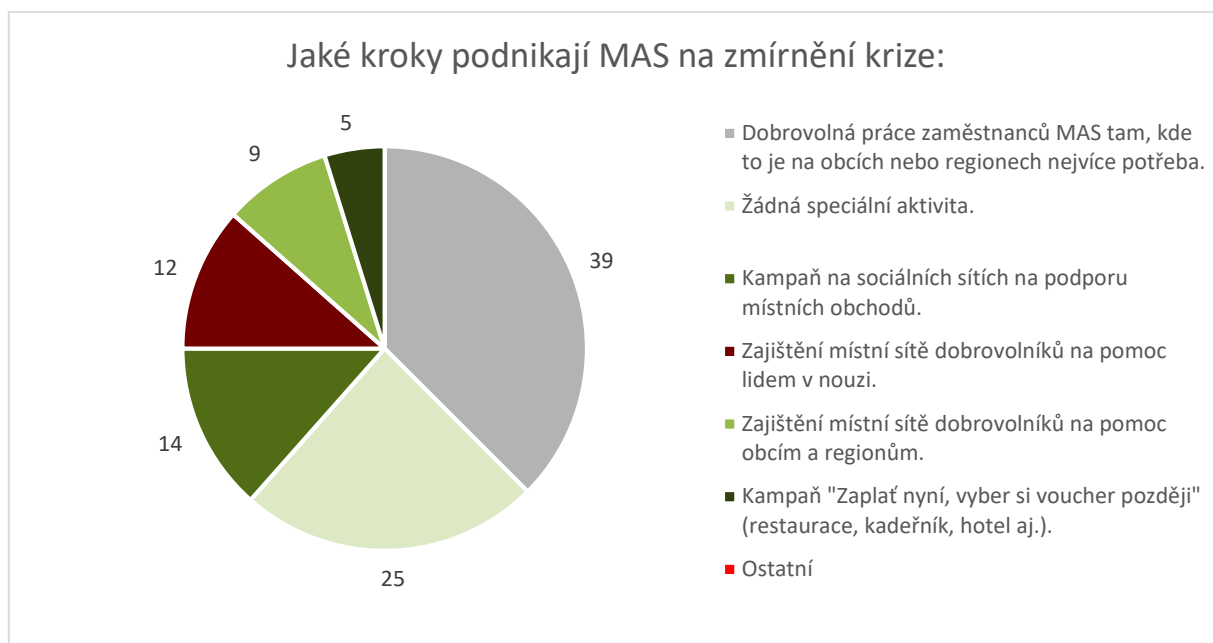
Možnost odložených lhůt pro realizaci a monitoring jedna MAS upřesnila tak, aby došlo k odložení lhůt minimálně o rok (tj. o další stavební sezónu v případě investičních projektů a v případě měkkých akcí o lhůtu do doby, než opadnou rizika vyplývající ze sociálního kontaktu). Jiná MAS se přiklání k jedné z možností – buď prodloužit lhůtu pro realizaci, nebo snížit hodnoty cílových indikátorů.

Mezi ostatní náměty pomoci MAS uvedly zjednodušené podávání žádostí o platbu a monitorovacích zpráv. Dále potom omezení sankčních systémů v případě, kdy je projekt úspěšně zrealizován, ale např. nedojde k naplnění pracovních míst (např. v případě PRV). Další MAS by uvítala možnost změny projektů, a to konkrétně přesunutí finančních prostředků, které jsou schválené v projektu, na účelnou konzervaci nedokončitelných staveb, prodloužených staveb (z důvodu posunutí termínu – např. možnost navýšení nákladů na prodloužení pronájmu lešení, protože stavbu nebude možné dokončit včas.

Jiná MAS navrhuje úpravu pravidel pro měkké akce tak, aby byla umožněna a byla uznatelná distanční účast. Dále aby byly zahrnuty přípravné a hodnotící aktivity projektového týmu, nejen přímá práce s cílovými skupinami.

2. Dopad pandemie na chod místní akční skupiny - aktivity MAS směrem k veřejnosti, komunitě a příjemcům

Na otázku „Jaké jsou kroky, které vaše MAS podnikla na zmírnění krize?“ Zhruba polovina MAS podnikala dobrovolnou práci zaměstnanců tam, kde byla na obcích nebo v regionech nejvíce potřeba. Kampaň na sociálních sítích na podporu místních obchodů realizovalo 14 místních akčních skupin. Pro zajištění místní sítě dobrovolníků na pomoc lidem v nouzi se rozhodlo 12 MAS, dobrovolníky na pomoc regionům a obcím potom zajistilo 9 MAS. Žádnou speciální aktivitu nerealizovalo 25 MAS.

V další otevřené otázce mohly místní akční skupiny vypsát konkrétní aktivity, které MAS v posledních týdnech podnikla nebo plánuje podniknout směrem k veřejnosti/komunitě/příjemcům. Tyto aktivity byly rozděleny do 4 následujících skupin:

- Podpora místní ekonomiky

Vedle klasické propagace nabídek lokálních producentů na webech a sociálních sítích 5 místních akčních skupin uvedlo, že připravují nebo se podílí na kampani pro podporu místních prodejců a řemeslníků ve formě předplacených služeb (vouchery). Jedna z MAS tyto vouchery od místních podniků nabízí jako hodnotné ceny v rámci kreativní soutěže pro děti "Tvořím, tedy jsem!".

Další MAS v současnosti připravuje projekt na podporu malých živnostníků, v rámci kterého jsou spotřebitelé motivováni slosovateľnými účtenkami z podporovaných podniků. Vítězové každotýdenního losování následně obdrží vouchery opět do těchto podniků malých živnostníků, čímž dojde k multiplikačnímu efektu a zacyklení peněz v "mikroekonomice".

Jiná MAS se zaměřila na podporu místní ekonomiky v podobě zveřejňování informací na sociálních sítích ohledně možnosti rozvozu zboží od regionálních výrobců až ke spotřebitelům domů. Další MAS připravila projekt online tržnice k větší propagaci výrobků místních producentů.

Nastavení silnější spolupráce s destinační společností na nastartování cestovního ruchu po ukončení omezení byla také jedna z forem podpory místní ekonomiky.

V neposlední řadě je potřeba zmínit podporu místních subjektů v podobě pomoci s vyřizováním žádostí na programy COVID I, COVID II a na program na podporu zaměstnanosti Antivirus (viz další odstavce).

- **Informování příjemců dotace, podnikatelů i běžné veřejnosti**

Hodně místních akčních skupin se zaměřuje na individuální pomoc podnikatelům s nabídkou tipů a rad, jak co nejvíce minimalizovat ztráty a nezkrachovat v době pandemie. MAS aktivně zjišťovaly informace o podpůrných opatřeních pro podnikatele a živnostníky, nabízely jim poradenství. Komunikačními kanály pro zasílání informací byly emailové zprávy, zveřejňované zprávy na webech MAS, ale také přes sociální sítě jako jsou Facebook či Instagram. Část MAS poskytovala informace o aktuálních opatřeních pouze svým partnerům a členům.

Některé MAS na svých webových stránkách zřídily speciální sekce věnované koronaviru s aktuálními informacemi a přehledem poskytovaných podpor pro živnostníky (programy MPO COVID I, COVID II a program MPSV Antivirus). Na webu jedné MAS plánovaly zveřejnit články o místních producentech a jejich vypořádání s problémy spjatými s koronavirem, případně o jejich pomoci v boji proti koronaviru. Mezi další zveřejňované informace na webech MAS jsou informace pro starosty a obce – jako příklad lze uvést sdílení [Desatera, jak může vaše obec pomoci v krizi](#) od Nadace VIA, zveřejňování možností využití aplikace Mobilní rozhlas jako další alternativu pro rychlou komunikaci s občany.

Na webových stránkách a sociálních sítích MAS také zveřejňovaly nabídky místních firem a restaurací, které nabízí rozvozy jídel a vouchery. MAS také propagovaly platformy pomáhající malým a středním podnikatelům, které nabízí vouchery, zdarma různé webové nástroje, či zdarma zpracování projektů CzechInvest/CzechTrade apod.

Mezi kampaně, které MAS podporovaly a snažily se je šířit přes sociální sítě, patřily kampaně #Zachraň pivo, #rouskevsem, #spolutozvladneme, #platimpredem, #sijemespolecne - CHARITA ČR a Millionrousekdovelikonoc, #MASkyproKrkonoše, Thepay a projekt TheCzechitas. Jedna MAS se rozhodla společně s Asociací regionálních značek podat mezinárodní projekt Regioshare. Další MAS spíše vybízela k aktivizaci dobrovolnické činnosti.

Místní akční skupiny nezapomínaly ani na příjemce a realizátory projektů. Těm také předávaly informace týkající se aktuálních postupů, změn pravidel apod. Pět místních akčních skupin aktivně vyhledávalo postupy, jak nastalou situaci řešit, předávaly kontakty, aby mohli žadatelé zajistit realizaci projektů a naplnit nastavené indikátory. Po zjištění informací k projektům MAS pomáhaly řešit změny v projektech, posuny doby realizace projektů, změny finančních plánů apod. Pro žadatele do výzev vyhlášených místními akčními skupinami, několik MAS uskutečnilo on-line video-semináře. U aktivit, které MAS sama organizuje a má pravomoc je ovlivnit (tzv. malý LEADER), došlo k posunutí termínů realizace.

Metodickou pomoc pro efektivní využívání online nástrojů pro dálkové vzdělávání (online) nabídlo školám 5 MAS. Jedna MAS dokonce do této aktivity zahrнула jejich právního poradce, který formy on-line vzdělávání se školami konzultuje, další MAS nabídla k dispozici jejich IT poradce pro technické zajištění online výuky. Jedna MAS uvedla, že podporu poskytují i rodičům. Místní akční skupiny dále ve školách více zesílily podpory při realizaci šablon.

V rámci téma informování podnikatelů aktuálními informacemi jedna MAS uvedla problém s neaktuálností a rychle stárnoucími informacemi. Opatření zpracovaná do jednoho dokumentu již druhý den často nemusela být aktuální a platná.

Seniory a účastníky vzdělávání univerzit třetího věku MAS nejčastěji informovaly telefonickým rozhovorem.

- **Roušky a ostatní ochranné prostředky**

Mezi další aktivity, které MAS podnikaly, se zařadilo šití a distribuce roušek. Koordinace pracovníků MAS a jiných dobrovolníků a organizací při šití a distribuci ochranných prostředků probíhala ve větší či menší míře v území osmi místních akčních skupin. Zaměstnanci MAS se do šití roušek zapojili zejména v prvních dnech nouzového stavu. Materiál (látky, tkalouny) na šití roušek pro distribuci dobrovolníkům v území nabídla MAS ze svých zásob pořízených pro využití na rukodělných workshopech, které se nakonec zrušily a neuskutečnily. Dvě místní akční skupiny se dokonce rozhodly zaměstnat švadleny, jedna MAS využila švadleny z místní regionální značky, druhá zaměstnala šičky, které ztratily práci v důsledku koronaviru. Další MAS koordinovala šití roušek v místní škole. Na šití se využívaly také šicí stroje, které byly pořízeny do škol v rámci projektů místních akčních plánů rozvoje vzdělávání. V dotazníku jedna MAS uvedla, že pomohla vytvořit a rozdat 1000 ks roušek a v šití MAS pokračuje dále.

Jedním z principů fungování místních akčních skupin je síťování. Tohoto principu MAS využívaly ve formě propojování dodavatelů látek k tvorbě roušek (mimo obyčejných látek také nanotextilií), výrobců roušek a také samotných odběratelů roušek, resp. MAS informovaly, kde a kdy je možné si roušky vyzvednout. Tři místní akční skupiny také propojovaly výrobce obličejových štítů a dalších ochranných pomůcek s lékaři a sociálními službami. Producenty těchto ochranných výrobků byly místní firmy a školy, které disponují 3D tiskárnami. Další MAS zase uvedla, že nakoupila dezinfekční prostředky a ty distribuovala a přerozdělovala mezi obce.

- **Ostatní**

Mezi ostatní aktivity, jak zmírnit dopady krize, by se dal uvést nápad bezplatného zapůjčování vybavení MAS. Hodně místních akčních skupin vlastní velké party stany sloužící k pronájmu na kulturní a společenské akce. V době nouzového stavu stan však jedna MAS nabízela zadarmo podnikatelům, kteří jej využívali jako sklad.

Mezi další aktivity by se daly zařadit různé soutěže, které místní akční skupiny organizovaly. Zejména jde o soutěže pro děti, ale také například pro seniory. U jedné takové tvůrčí soutěže byly cenami vouchery do místních podniků. MAS tedy pomáhala zabavit veřejnost, ale zároveň byly formou předplatného podpořeny místní postižené podniky.

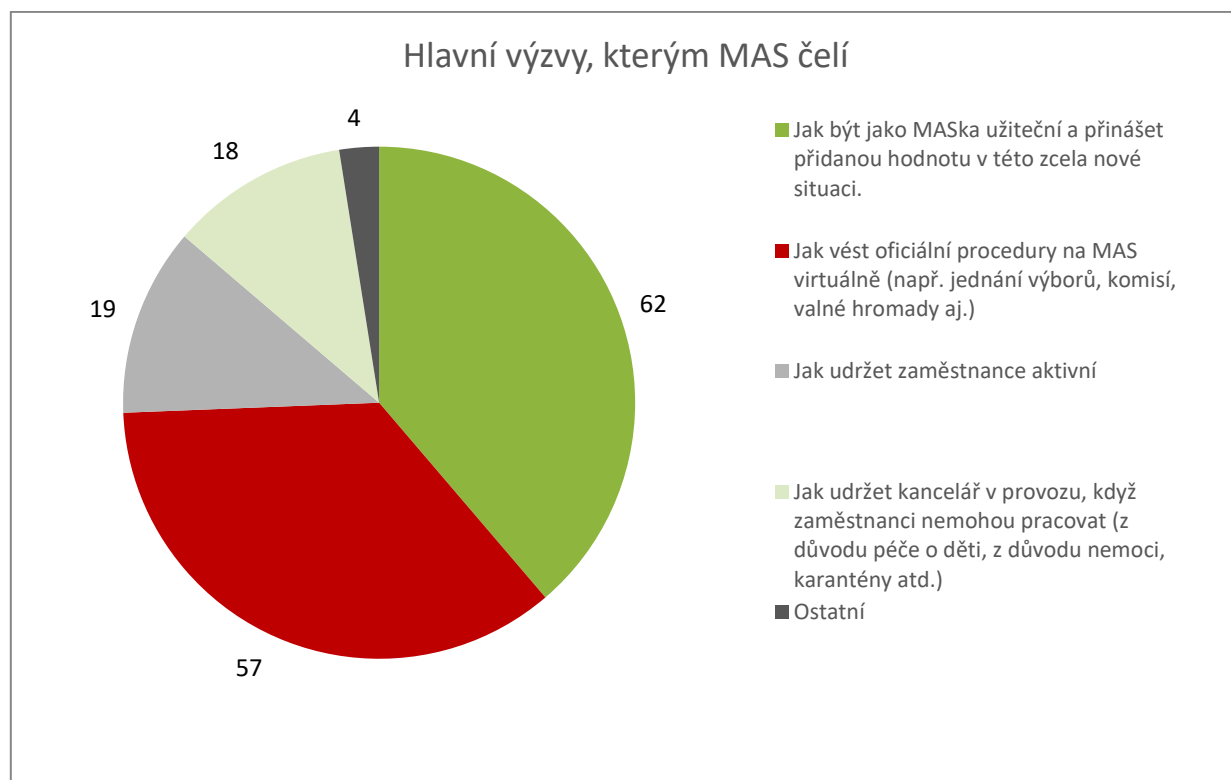
Dvě MAS žádné specifické aktivity nepodnikají, pouze členy i nečleny MAS informovaly, že zaměstnanci MAS pracují formou home office, takže jsou stále k zastížení na telefonu či emailu. MAS také musely rušit hromadné akce (festivaly, akce v rámci MAP apod.).

3. Jaké jsou hlavní výzvy, kterým MAS čelí

Jako hlavní výzvy, kterým MAS čelí v době koronavirové krize, MAS identifikovaly zejména výzvu, jak by měly MAS být užitečné a jak by měly přinášet přidanou hodnotu v této situaci. Takto odpovědělo celkem 62 MAS. Zhruba se stejnou vahou MAS vidí výzvu týkající se samotného chodu MAS formou virtuálních setkávání orgánů. Devatenáct MAS jako výzvu vidí udržení aktivity zaměstnanců a osmnáct MAS za výzvu považuje udržení chodu kanceláře MAS v době, kdy zaměstnanci nemohou chodit do práce, jelikož musí pečovat o děti, jsou v karanténě či jsou nemocní.

Mezi ostatní výzvy jedna místní akční skupina uvedla obavy z přípravy strategií na období 2021+, jelikož je dle ní pravděpodobné, že priority území se po koronavirové krizi výrazně změní oproti původním očekávaným prioritám. Další MAS čelí výzvě, jak by MAS měla být užitečná po opadnutí prvního šoku z koronaviru a kde může MAS pomoci po cca půl roce až roce. Poslední MAS potom doplňuje výčet několika výzev, kterým čelí. Je to umění relativně rychle a cíleně předat know-how na řešení problémů v území, fungovat jako síť a propojovat aktéry v území, přenášet dobrou praxi.

Jedna MAS v době pandemie neshledává žádné problémy během fungování, pouze uvádí, že by potřebovali veřejně projednávat strategii pro nové období, což je nyní velmi problematické.

4. Přínos MAS a metody LEADER/CLLD pro řešení současné krize a mírnění dopadu

Na otevřený dotaz, jak by mohly být MAS a metoda LEADER/CLLD přínosné pro řešení současné krize či mírnění jejího dopadu ve venkovských oblastech, respondenti dotazníku nejčastěji uváděli, že za nejsprávnější cestu nyní vnímají aktivity na podporu lokální ekonomiky zejména prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů a živnostníků, na které se vztahují restriktivní opatření vlády v rámci COVID 19.

- Síťování

Téměř čtvrtina MAS uvedla, že jejich největší význam vidí v metodě LEADER/CLLD a využívání principu síťování. Tím, že MAS mají vazby na jednotlivé sektory, dokáží je propojit, kontaktovat ty správné lidi tak, aby se pomoc dostala co nejrychleji k těm nejvíce potřebným. Ideální spolupráci vidí MAS mezi starosty jednotlivých obcí a neziskovou či podnikatelskou sférou. Na základě síťování a sběru potřeb je možno zajistit řešení určitého problému, zaměřit kritéria výzev více k řešení současných problémů (např. změnit váhu kritérií apod.) - hledání lokálních řešení na lokální problémy.

MAS jsou v území známé a ví se o nich, že zastřešují, koordinují partnerství a spolupráci rozličných aktérů v konkrétním území. Musejí však být na to připravené (lidské zdroje, vybavení), aby mohly fungovat operativně a prakticky okamžitě. Takováto vybavenost a připravenost nesmí být považována za zbytečný náklad.

Detailní a na místních znalostech založená práce MAS se jeví jako efektivnější než centralizované struktury.

- Finanční podpora MSP

Jako další hlavní přínos MAS uváděly, že jejich nejvýznamnější roli vidí ve zvýšené podpoře místních komunit a drobných podnikatelů a zemědělců přinášením finančních prostředků na jejich podporu. Tento přínos zmínila opět téměř čtvrtina respondentů. Jedna MAS například navrhuje přesměrovat zbylé alokace ve strategiích na podporu nejvíce potřebným, tedy malým podnikům a živnostníkům. Podmínkou "realokací" by musely být zjednodušené a zrychlené postupy změn finančních plánů SCLLD ze strany ŘO.

Další pomocí pro podnikatele by měla být změna způsobu financování z ex-post na zálohové. Může se stát, že MAS budou mít problémy ve stávajícím režimu rozdělit peníze z PRV mezi podnikatele. Zájem o dotace zřejmě rapidně poklesne z důvodu nutnosti předfinancování projektů z vlastních zdrojů, relativně vysoké spoluúčasti a dosti dlouhé doby, než budou peníze vyplaceny. Podnikatelé nyní řeší existenční problémy a vlastní zdroje musí využívat na mzdy zaměstnanců a další režijní náklady. Rozvojové potřeby jsou tedy utlumeny a zájem o dotace klesá. Podnikatelé nyní budou očekávat, že pro ně MAS budou moci udělat něco víc - např. pomohou zajistit rychlejší peníze na znovunastartování podnikání (hlavně v cestovním ruchu).

Další MAS vidí rychlou podporu drobného podnikání ve využití Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, kdy by ŘO měl konkrétní MAS vyčlenit finanční prostředky. MAS by následně rychle administrovala malé projekty na podporu podnikání a finanční prostředky rychle přerozdělila. ŘO by následně žádosti proplácel zálohovým financováním.

- **Poradenství**

Dalším přínosem MAS by se dalo označit poradenství, zejména poradenství pro žadatele z řad malých podnikatelů a živnostníků ohledně podpory v souvislosti s opatřeními na zmírnění dopadů COVID-19 (zprostředkování důležitých informací týkajících se podpory podnikání, odkladu splátek, ošetřovného, OSVČ atd.). Důležitý je potom individuální přístup a pomoc žadatelům s případnými problémy, které mohly v současné situaci při plánování či realizaci projektů vzniknout.

Dále se jeví jako významný přínos pomoc místním samosprávám, informovanost členských obcí a místních škol o možnostech on-line aplikací a pomoc s jejich užíváním. Díky znalosti daného území může docházet k lepšímu zacílení nabízené pomoci a přenosu informací ke konkrétním cílovým skupinám než práce založená na centralizované struktuře. MAS může zajišťovat různá školení a workshopy formou videokonferencí.

- **Sdílení zkušeností**

Sdílení zkušeností jako další příklad přínosu MAS velmi souvisí s předchozím odstavcem. MAS získává a předává informace či inspiraci do území a navrhuje dle lokálních podmínek upravené postupy. Stejně tak MAS přenáší zkušenosti směrem k regionálním, státním a evropským orgánům.

- **Mapování a komunikace**

Metoda LEADER/CLLD je dle MAS přínosná ve zmapování konkrétních problémů v daném území a odhalí, kde je jeho největší slabina a kam je nejvíce potřeba nasměrovat podporu. Zda směřovat podporu směrem k malým podnikatelům nebo sociálním službám a podobně. MAS musí komunikovat s územím, zjistit reálné způsobené škody a pomoci s řešením napravováním škod, ať už síťováním, podpořenými projekty, poskytováním informací, zapojováním dobrovolníků atd.

MAS důkladně mapují v rámci přípravy strategií 2021+ problémové agendy až na místní úroveň a hledají opatření, která budou natolik variabilní, aby mohla reagovat na (různé) místní potřeby. To znamená, že MAS nechtějí pouze replikovat nastavení operačních programů.

Pouze jedna MAS uvedla, že nemají čas a kapacity na vypořádávání dopadů pandemie, jelikož fungují v normálním režimu, vyhláší výzvy, přijímají a administrují projekty.

5. Aktivity, které MAS očekávají od NS MAS

Na poslední dotaz, jak může být místním akčním skupinám nápomocná Národní síť MAS ČR nebo ELARD a jaké konkrétní aktivity by MAS uvítaly, se většina dotazovaných shodla, že by uvítala zejména **předávání příkladů dobré praxe** (ale i špatné praxe) z jiných regionů mezi jednotlivé MAS, **ucelené informace o změnách v operačních programech vyvolaných krizovou situací**. Za podstatné jedna MAS považuje i mezinárodní sdílení informací a zkušeností – je důležité nezáviset na oficiálních, resp. mediálních zdrojích (např. alarmující informace o situaci v Itálii a Španělsku se pravděpodobně může týkat hlavně velkých měst a jen části obou zemí, proto bylo by dobré mít k dispozici srovnání z různých venkovských oblastí; informace, co kde fungovalo dobře, kde byly jaké problémy – a co z toho se dá využít do budoucna). Tato MAS by dále uvítala předávání informačních zdrojů včetně pohotových překladů (kupříkladu tato MAS pro informování starších osob a lidí s různými omezeními využila

přeložené informace z Irska, kde se síť rozvoje venkova stala nositelem pomoci na venkově a vyvinula velmi přehledné a srozumitelné informační nástroje).

Hodně MAS také apelovalo na vyvolání operativních jednání s řídicími orgány operačních programů ohledně posílení stávajících finančních nástrojů v tomto programovém období. Využilo by se tak vybudovaných struktur a schopností týmů MAS na distribuci finanční pomoci. Do připravovaných záchranných nástrojů, které potřebují detailní znalost území, by se měly zapojit MAS.

Dalším tématem vyjednávání s řídicími orgány by mělo být posunutí milníků MAS, termínů realizace, monitoringu, hodnocení projektů a úpravy výše a dokladování indikátorů za dobu krize a následných opatření. Například hromadné akce není a zřejmě ještě dlouho nebude možné pořádat. To samé platí například o příměstských táborech a dalších sociálních aktivitách. Stejně tak dochází k nemožnosti realizovat investiční projekty.

Vzhledem k dopadům krize dlouhodobého charakteru jedna MAS uvedla, že největším přínosem by bylo zajištění informací a podmínek (podpora personálních kapacit) směřující k možnosti zahájení přípravy koncepční části strategie pro nové období.

Další MAS vybízí k iniciaci jednání (a přenos informací zpět) o zmírnění dopadů s ŘO na národní úrovni a Evropskou komisí (EK) na evropské úrovni.

Naopak další MAS v dotazníku uvedla, že by se nyní nemělo vůbec řešit příští období, ale mělo by raději dojít k navýšení financí stávajícího PRV pro nezemědělské a zemědělské podnikání na venkově, podpora podnikatelů, NNO, atd. Stávající období by se mělo prodloužit za pravidla N+3 na N+5 a navýšit alokaci pro CLLD.

Řada místních akčních skupin by uvítala pomoc a podporu při zavádění on-line nástrojů pro komunikace mezi členy orgánů MAS a členy tematických pracovních skupin. Dále by MAS chtěly, aby byly naplánované semináře uskutečněny formou videokonferencí. Dále si MAS přejí, aby jim byly poskytnuty návody, jak postupovat v určitých situacích a vzory dokumentů využitelných pro určité účely a tak dále. Např. MAS kvitují zaslání podrobného návodu na uskutečnění hlasování orgánů per rollam, přestože není ve stanovách MAS tento způsob hlasování zakotven.

Tři místní akční skupiny vítají a děkují za vytvoření Informačního rozcestníku COVID-19 na webu NS MAS. Usnadňuje to práci při vyhledávání aktuálních opatření.

V neposlední řadě dvě MAS navrhuje vytvořit celorepublikovou kampaň „podpoř svého podnikatele“ a zapojit do nich místní malé a střední podnikatele. Na základě tohoto a dalších podnětů vzniká s menším odstupem času kampaň „**Regiony sobě**“ – na adrese <http://www.regionysobe.cz> začínají přibývat profily lokálních podnikatelů, je možno si je vyhledávat podle kraje, území místní akční skupiny nebo zaměření podnikání.

Příloha č. 1 – Seznam MAS, které se zúčastnily dotazníkového šetření

Pořadové číslo	Název MAS
1	Brdy - Vltava o.p.s.
2	Bystřička, o.p.s.
3	Dolní Pojizeří z.ú.
4	Královská stezka o.p.s.
5	Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s.
6	Luhačovské Zálesí, o.p.s.
7	MAS - Partnerství Moštěnka, o.p.s.
8	MAS - Střední Polabí, z. s.
9	MAS "Přidte pobejt!" z. s.
10	MAS Aktivios, z.s.
11	MAS Bobrava, z.s.
12	MAS Brána do Českého ráje, z.s.
13	MAS České středohoří, z.s.
14	MAS Českomoravské pomezí o.p.s.
15	MAS Český sever, z.s.
16	MAS Český Západ, z.s.
17	MAS Dolnobřežansko o.p.s.
18	MAS Frýdlantsko, z.s.
19	MAS Hanácké Království, z.s.
20	MAS Hornácko a Ostrožsko z.s.
21	MAS Hranicko z. s.
22	MAS Hrubý Jeseník, z.s.
23	MAS Jablunkovsko, z. s.
24	MAS Jihozápad o.p.s.
25	MAS Královédvorský, z. s.
26	MAS Krušné hory, o.p.s.
27	MAS Labské skály, z.s.
28	MAS Lašsko, z. s.
29	MAS Lednicko-valtický areál, z.s.
30	MAS Moravskotřebovsko a Jevíčko o.p.s.
31	MAS PODBRDSKO, z.s.
32	MAS Podchlumí, z. s.
33	MAS Radbuza, z.s.
34	MAS Region Kunětické hory, z.s.
35	MAS Říčansko o.p.s.
36	MAS Sdružení Růže z.s.
37	MAS Sdružení Západní Krušnohoří, z.s.
38	MAS Sedlčansko, o.p.s.
39	MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrasteco, z.s.
40	MAS Slavkovské bojiště, z.s.
41	MAS Strakonicko, z.s.
42	MAS SVATOVÁCLAVSKO, z.s.
43	MAS Šternbersko o.p.s.

Pořadové číslo	Název MAS
44	MAS Šumperský venkov, z. s.
45	MAS Vincenze Priessnitz pro Jesenicko, o.p.s.
46	MAS Vizovicko a Slušovicko, o.p.s.
47	MAS Východní Slovácko, z.s.
48	MAS Vyškovsko, z.s.
49	MAS Zlatá cesta, o.p.s.
50	MAS Znojemské vinařství, z.s.
51	MAS Zubří země, o.p.s.
52	MAS Železnohorský region, z.s.
53	Místní akční skupina Blatensko, o.p.s.
54	Místní akční skupina Boskovicko PLUS, z. s.
55	Místní akční skupina Brána Brněnska, z.s.
56	Místní akční skupina Brána Vysočiny, z.s.
57	Místní akční skupina Dolní Poolšaví, z.s.
58	Místní akční skupina Hlučínsko z.s.
59	Místní akční skupina Hřiběcí hory, z.s.
60	Místní akční skupina Království - Jestřebí hory, o.p.s.
61	Místní akční skupina Krkonoše, z. s.
62	Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují, z. s.
63	Místní akční skupina Podbrněnsko, spolek
64	Místní akční skupina Podhostýnska, z. s.
65	Místní akční skupina Podještědí, z.s.
66	Místní akční skupina Podřipsko, z.s.
67	Místní akční skupina Pomašší o.p.s.
68	Místní akční skupina Severní Chřiby a Pomoraví, z.s.
69	Místní akční skupina Stolové hory, z. s.
70	Místní akční skupina Střední Povltaví z. s.
71	Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku, z.s.
72	Místní akční skupina Třeštsko, o.p.s.
73	Místní akční skupina Zálabí, z. s.
74	NAD ORLICÍ, o.p.s.
75	Obecně prospěšná společnost pro Český ráj
76	Otevřené zahrady Jičínska z. s.
77	Podhůří Železných hor o.p.s.
78	Posázaví o.p.s.
79	Region Pošembeří o.p.s.
80	Rozvoj Krnovska o.p.s.
81	Společná CIDLINA, z.s.
82	Střední Haná, o.p.s.
83	Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko, z.s.